

ПОЛІТИКА ВПЛИВУ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ПРОГРАМ НА ІНТЕГРАЦІЮ УКРАЇНИ ДО ЄДИНОГО ЦИФРОВОГО ПРОСТОРУ ЄС

THE IMPACT OF EUROPEAN PROGRAMMES ON UKRAINE'S INTEGRATION INTO THE EU'S SINGLE DIGITAL SPACE

Горінов П.В.,

orcid.org/0000-0002-8294-2784

кандидат юридичних наук, доцент,

декан соціально-гуманітарного факультету, професор кафедри права
Українського державного університету імені Михайла Драгоманова

Сілаєв В.В.,

orcid.org/0009-0004-8660-6368

аспірант кафедри політичних наук

Українського державного університету імені Михайла Драгоманова

Стаття присвячена аналізу політики впливу європейських програм на процес інтеграції України до Єдиного цифрового простору ЄС.

Дослідженням особливостей використання програм і проектів ЄС, шляхів і проблем цифрової трансформації України займалися науковці у сфері політології, державного управління, правознавства, інформаційних систем тощо, проте поза увагою залишилася тематика дослідження аналізу політики впливу і результативність використання європейських програм цифрової трансформації України.

Метою статті є дослідження політики впливу європейських програм на інтеграцію України до єдиного цифрового простору ЄС, а також виокремлення основних проблемних питань щодо залучення можливостей грантових програм для потенційних грантоотримувачів.

Мета статті реалізується через завдання дослідження: аналіз особливостей змісту європейських програм цифрової трансформації в контексті їх інтеграційного потенціалу; оцінка результативності діяльності окремих європейських програм та проектів, виокремлення основних ризиків та кіберзагроз щодо цифровізації; пропозиції та рекомендації щодо впровадження кращих європейських практик цифрової трансформації в Україні.

Українська держава вбачає розвиток цифрових рішень та сервісів як важливий елемент підтримки життєдіяльності українського суспільства в умовах збройної агресії російської федерації. Цифровізація України здійснюється за рахунок участі в програмах та проектах ЄС, як: «Цифрова Європа» та «Digital Transformation for Ukraine» (DT4UA) та інші, та має вагомий результати, які визнані в ЄС.

Констатовано, що цифрова трансформація українського суспільства сприяла створенню таких унікальних цифрових продуктів-сервісів, як «Дія», цифрові навички та освіта, кадри в цій сфері, законодавство та стандарти, просування та комунікації, інфраструктура тощо, які є новим стандартом цифровізації в ЄС і в світі.

Авторами акцентується увага на те, що процес цифрової трансформації є одним із напрямків адаптації України до стандартів ЄС у сфері цифровізації та сприяє євроінтеграційним прагненням України.

Серед здобутків цифрової трансформації України варто відзначити високу швидкість і креативність упровадження цифрових інновацій, юридичне визнання цифрових документів, системність підходів, а також активну залученість суспільства до розвитку цифрової грамотності населення.

Поряд із тим, вважаємо за необхідне сформулювати ефективну організаційно-освітню систему підвищення рівня цифрових навичок та навчання з проектного менеджменту для організацій та інших зацікавлених осіб – потенційних грантоотримувачів, із залученням європейських фахівців відповідного профілю.

Ключові слова: політика цифрової трансформації, політика впливу європейських програм «Цифрова Європа», «Digital Transformation for Ukraine» (DT4UA), цифровізація органів публічної влади, державних послуг та економіки країни, цифрова безпека.

The article is devoted to analysing the impact of European programmes on Ukraine's integration into the EU's Single Digital Space.

Researchers in the fields of political science, public administration, law, information systems, etc. have studied the characteristics of EU programmes and projects, as well as the paths and challenges of Ukraine's digital transformation.

The purpose of the article is to study the policy of European programmes influence on Ukraine's integration into the EU's Single Digital Space, as well as to identify the main issues regarding the use of grant programmes for potential grant recipients.

Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу CC BY 4.0

The purpose of the article is achieved through the following research tasks: analysis of the content of European digital transformation programmes in the context of their integration potential; assessment of the effectiveness of individual European programmes and projects, identification of the main risks and cyber threats related to digitalisation; proposals and recommendations for the implementation of best European practices of digital transformation in Ukraine.

The Ukrainian state considers the development of digital solutions and services to be an important element in supporting the functioning of Ukrainian society in the context of armed aggression by the Russian Federation. The digitalisation of Ukraine is being carried out through participation in EU programmes and projects such as Digital Europe and Digital Transformation for Ukraine (DT4UA) and others, and has achieved significant results that are recognised in the EU.

It has been established that the digital transformation of Ukrainian society has contributed to the creation of unique digital products and services, such as «Diy»», digital skills and education, personnel in this field, legislation and standards, promotion and communication, infrastructure, etc., which are the new standard of digitalisation in the EU and worldwide.

The authors emphasise that the process of digital transformation is one of the areas of Ukraine's adaptation to EU standards in the field of digitalisation and contributes to Ukraine's European integration aspirations.

Among the achievements of Ukraine's digital transformation, it is worth noting the high speed and creativity of digital innovation implementation, legal recognition of digital documents, systematic approaches, and active public involvement in the development of digital literacy among the population.

At the same time, we consider it necessary to develop an effective organisational and educational system for improving digital skills and project management training for organisations and other interested parties – potential grant recipients – with the involvement of European experts in the relevant fields.

Key words: digital transformation policy, policy of influence of European programmes «Digital Europe», «Digital Transformation for Ukraine» (DT4UA), digitalisation of public authorities, public services and the country's economy, digital security.

Постановка проблеми. Починаючи з 2022 року Україна протистоїть російському вторгненню, захищаючи та відстоюючи своє право на європейський вибір, європейське майбутнє та європейські цінності. Незважаючи на те, що основні зусилля держави зосереджені на захисті від російського вторгнення, Україна одночасно проводить значні європейські реформи у сфері цифрової трансформації державної влади, управління державними послугами в сфері безпеки та оборони тощо. Такі реформи є відповідною організаційно-правовою основою подальшої інтеграції до ЄС, адже «перспектива майбутньої євроінтеграції вже сьогодні виокремлюють перед Україною питання адаптації законодавства, системи державного управління до стандартів ЄС, необхідність проведення низки реформ та трансформацій в економічній, політичній, правовій, соціальних сферах та сприянні розбудови ефективної системи координації європейської інтеграції [6] тощо.

Одним із найуспішніших євроінтеграційних реформ України – є цифрова трансформація, яка реалізовується відповідно до участі в європейських проектах, програмах та базується на Угоді про асоціацію. Результативність цифрової трансформації обумовлена виконанням Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, у якій статтею 451 зазначено: «Україні надається можливість брати участь у всіх поточних і майбутніх програмах Союзу, відкритих для неї згідно з відповідними положеннями, якими запроваджуються ці програми [25]. Відповідно, реалізацією можливостей, зафіксованих в Угоді про асоціацію, є участь України в окремих європейських інституційних проектах та програмах, серед яких – програма «Цифрова Європа», проєкт ЄС «Digital Transformation for Ukraine» (далі – DT4UA), загальноєвропейський проєкт «Цифровий компас» тощо.

Необхідність дослідження процесу результативності участі України в європейських проєктах цифровізації обумовлюється тим, що «в умовах воєнного стану цифрові технології не лише не втратили свою ефективність, а й продемонстрували надзвичайну адаптивність та стійкість, забезпечуючи безперервність державних сервісів навіть у найскладніших умовах» [15].

Усе вищевикладене свідчить про наукове та практичне значення цієї тематики дослідження для подальшого формування відповідного наукового, програмного, інституційного-інформаційного, організаційного середовища повоєнного відновлення України на розвинутих цифрових ресурсах та платформах.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням цифрової трансформації українського суспільства присвячені праці науковців як в галузі політології, державного управління, так і соціології та правознавстві. Серед дослідників, працями яких ми скористалися, варто відзначити напрацювання Кутової М. А. щодо розвитку системи електронного урядування в контексті забезпечення інформаційної безпеки України [14], Грень Р. Т. щодо шляхів інтеграції України до єдиного цифрового простору ЄС [3], дослідження Биркович Т. І., Биркович В. І., та Кабанець О. С. щодо аналізу механізмів публічного управління у сфері цифрових трансформацій [1], Решетової Г. І. щодо виявлення проблемних питань з упровадження «електронного урядування» [21], Пархоменко-Куцевіл О. І. щодо міжнародного досвіду цифровізації державного управління для України [17] та були використані ряд власних досліджень у співавторстві щодо проблем цифрової безпеки, політичних знань і рішень, участі молоді в реформуванні держави тощо [5], [6], [7], [8], [9], [10], [23].

Особливої уваги заслуговують результати дослідження «Потреби та проблеми організацій громадянського суспільства (ОГС) України в умовах війни», проведеного науковцями Падалкою Г., Бікльою О. та Білоскурським А. [16].

Відзначимо дослідження української платформи «Дія» в контексті світових тенденцій цифровізації державних послуг [15], яке проведене Макаренком П. О., що дало змогу відзначити результативність використання програм ЄС у сфері цифрової трансформації.

Напрацювання Кобеля-Звір М. Я. та Звір Ю. В., які аналізують можливості грантів програми Європейської комісії «Цифрова Європа» [11] та можливості програми європейської інноваційної ради «EIC Transition» [20], посилили аргументацію нашого дослідження.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є дослідження політики впливу та аналіз можливостей європейських програм щодо інтеграції України до єдиного цифрового простору ЄС, а також виокремлення основних проблемних питань щодо залучення можливостей грантових програм для потенційних грантоотримувачів.

Мета статті реалізовується через наступні завдання дослідження: проаналізувати особливості європейських програм цифрової трансформації в контексті їх інтеграційного потенціалу; оцінити результативність діяльності окремих європейських програм та проєктів, зокрема «Цифрова Європа» та «Digital Transformation for Ukraine» (DT4UA), виокремити основні ризики та кіберзагрози, що супроводжують процеси цифровізації; запропонувати рекомендації щодо впровадження кращих європейських практик цифрової трансформації в Україні.

Виклад основного матеріалу дослідження. Прийняття Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом і його державами-членами, з іншої сторони [25], актуалізувало проведення політичних, соціологічних, правових досліджень євроінтеграційних процесів, шляхів їх вдосконалення, виокремлення яких дає можливість зробити висновок про унікальність національних сервісів державних послуг в світі пріоритетних напрямків тощо.

Важливість європейських програм, що сприяють цифровій трансформації українського суспільства є надзвичайно високою, адже саме ці програми надають матеріальні, організаційні та методологічні можливості й ресурси для проведення відповідних реформ, узгодження та адаптації нормативно-правової бази, а також розширення взаємовідносин між українськими та європейськими партнерами в контексті євроінтеграції до ЄС. Участь України в європейських програмах цифрової трансформації надасть змогу пришвид-

шити відновлення економіки, посилити цифрову трансформацію та забезпечити інтеграцію українських компаній до європейського цифрового ринку.

Процес цифрової трансформації України є однією з найрезультативніших реформ, що відбувається за активного сприяння інституцій ЄС через участь у низці програм і проєктів. Зокрема, з 2021 року була розпочата участь у програмі ЄС «Цифрова Європа», на підставі Угоди між Україною та Європейським Союзом про участь України у програмі ЄС «Цифрова Європа» (2021–2027) [24]. Метою цієї програми є підвищення організаційної та фінансової доступності цифрових проєктів для державних органів, українських підприємств та організацій, та адаптація цифрової інфраструктури до стандартів ЄС.

Позитивний характер залучення до вищевказаної програми «Цифрової Європи» полягає в «наближенні Україну до Єдиного цифрового ринку ЄС. Загальний фонд Програми «Цифрова Європа» становить 7,5 млрд євро. На фінансування проєктів за вказаними та доступними для України напрямками Програми передбачено близько 6 млрд євро. Їх виділятимуть протягом 7 років. Всього для України доступно чотири основні напрями, у яких можна отримати фінансування: високопродуктивний комп'ютинг – 2,2 млрд євро; штучний інтелект, дані та хмарні послуги – 2,1 млрд євро; цифрові навички – 580 млн євро; використання цифрових технологій в економіці та суспільстві – 1,1 млрд євро [19].

Відзначимо, що для українських підприємців та бізнесу є гарною можливістю участь у грантових програмах Європейської комісії «Цифрова Європа», адже, якщо українські підприємці зможуть використовувати активно інструменти Програми «Цифрова Європа», то вони матимуть перспективи долучитися до розвитку інноваційної та цифрової інфраструктури України, а, у разі використання грантів цієї Програми, представники бізнесу вийдуть на новий рівень стрімкого розвитку та зможуть підвищити свою конкурентоспроможність на ринку [11].

В Україні тривалий час результативно функціонував окремий цільовий проєкт ЄС «Digital Transformation for Ukraine» (DT4UA), основна мета якого – це супроводження та підтримка цифрової трансформації України через програму «EU4DigitalUA» [2]. Так, у листопаді 2025 року «Міністерство цифрової трансформації України повідомило про підсумки завершення реалізації програми EU4DigitalUA, що фінансувалася Європейським Союзом та констатувало важливі результати.

Завдяки підтримці EU4DigitalUA були реалізовані десятки ініціатив, які охоплюють ключові сфери цифрової держави [2], як: цифрові сервіси

та «Дія», цифрові навички та освіта, кадри, законодавство та стандарти, просування та комунікації, інфраструктура. Серед них реалізовані такі важливі ініціативи як: промоція нових сервісів у «Дії»: Дія.Підпис, uResidency, e-Підприємець, Дія.Engine. Створення освітніх серіалів на платформі Дія.Освіта, Проєкт «Оновлена інформатика – IT-студії» та ряд інших [2].

Результативність участі України в проєктах ЄС цифрової трансформації відзначають як європейські так і українські фахівці: підписано 19 грантових угод; 75 установ й організацій долучилися до Програми; 7,2 млн євро – на впровадження спільних цифрових проєктів із європейськими партнерами залучили українські установи, організації та заклади освіти. Серед організацій, що залучили фінансування – ДП Дія, Асоціація «Львівський кластер інформаційних технологій та бізнес-послуг», Поліський національний університет, Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського», Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана, ТОВ «Хоса», ТОВ «Танхост», Національний університет «Чернігівська політехніка», Громадська спілка «Харківський кластер інформаційних технологій», ТОВ «Айті івентс промоушн» [18].

Наприклад, такий цифровий продукт як «Дія» немає аналогів в світі і є найбільш вдалим цифровим сервісом. Застосунок «Дія» потрапив до списку TIME Best Inventions 2024 у категорії «Програми та програмне забезпечення» (Apps & Software) [26]. Крім технічних характеристик, на думку Макаренко П.О., «унікальною особливістю «Дії» став її юридичний статус. На відміну від платформ інших країн, де цифрові документи здебільшого виконують допоміжну роль, в Україні вони отримали повноцінний юридичний статус, рівнозначний фізичним аналогам. Окрім того, досвід адаптації та розширення функціоналу платформи в умовах повномасштабної війни створив безпрецедентний кейс, який не має аналогів у світовій практиці [15].

Про значимість цього ресурсу говорять і соціологічні дослідження, які були проведені серед українців. Так, в результаті проведених соціопитувань констатовано, що «найбільш популярний вебресурс із державними послугами серед українців – Дія. Абсолютна більшість респондентів (майже 80%), які користувалися державними електронними послугами, оцінюють свій досвід як радше або дуже позитивний» [22].

На думку фахівців такий високий рівень користування цифровими ресурсами пояснюється їх унікальними характеристиками, доступністю користування та юридичним статусом документів у додатку. Дослідники, «аналізуючи місце української платформи «Дія» в глобальному контексті

цифрової трансформації, відзначають, що важливим аспектом української моделі є її вплив на міжнародні підходи до цифровізації державних послуг. Успіх «Дії» спонукав інші країни переглянути свої стратегії цифрової трансформації. Наприклад, Польща та Словаччина висловили зацікавленість у впровадженні подібної системи цифрових документів. Європейський Союз, розробляючи концепцію European Digital Identity Wallet, враховує український досвід створення цифрових документів та їх транскордонного визнання [15].

Отже, на прикладі «Дія» ми можемо констатувати поступову інтеграцію цифрових продуктів і сервісів до Єдиного Європейського цифрового простору, що в умовах повоєнного відновлення надає Україні можливість експортувати свої цифрові продукти та сприяє розвитку й успіху української IT-галузі в рамках загальноєвропейського процесу «Цифрового компасу».

Європейська програма «Цифровий компас» розрахована на період до 2030 року та має конкретні цифрові амбіції:

«1) Цифрове навчання громадян та висококваліфікованих цифрових фахівців: до 2030 року щонайменше 80% усіх дорослих повинні мати базові цифрові навички, а в ЄС має бути 20 мільйонів працюючих фахівців з ІКТ, при цьому більше жінок повинні обіймати такі посади.

2) Безпечна та стійка цифрова інфраструктура: до 2030 року всі домогосподарства ЄС повинні мати гігабітне підключення, а всі населені пункти повинні бути охоплені 5G; виробництво передових та екологічно чистих напівпровідників у Європі має становити 20% світового виробництва; 10 000 кліматично нейтральних високозахисених периферійних вузлів мають бути розгорнуті в ЄС; Європа повинна мати свій перший квантовий комп'ютер.

3) Цифрова трансформація бізнесу: до 2030 року три з чотирьох компаній повинні використовувати хмарні обчислення, великі дані та штучний інтелект; понад 90% малих та середніх підприємств повинні досягти принаймні базового рівня цифрової інтенсивності; кількість «єдинорогів» ЄС має подвоїтися.

4) Цифровізація державних послуг: до 2030 року всі ключові державні послуги мають бути доступні онлайн; усі громадяни матимуть доступ до своїх електронних медичних записів; 80% громадян повинні використовувати рішення для електронної ідентифікації» [27].

Водночас, запровадження цифрових технологій не лише відкриває додаткові можливості для бізнесу, урядів і людей, але й породжує суттєві проблеми, виклики та ризики [4].

Серед викликів і загроз цифрової трансформації дослідники виокремлюють ряд питань і проблем безпекового характеру в цифровому

просторі, про що йшлося в наших дослідженнях [23], [7], [5], організаційного, інформаційно-освітнього характеру та шляхів їх подолання [10], нормативно-правового та інституційного характеру. Окремого наукового аналізу потребують питання активізації участі молоді в процесі цифрової трансформації державного управління, про що ми згадували в ряді публікацій [9], а також проблем взаємовідносин людини та визначення її місця в цифровому суспільстві, та ризики психологічно-особистісного характеру [8].

Про важливість піднятих ризиків свідчать наступні дані. Наприклад, 18 листопада 2025 року стався масовий збій у компанії Cloudflare, який спричинив проблеми у роботі численних інтернет-сервісів та сайтів по всьому світу. Користувачі повідомляли про помилки при завантаженні сторінок та недоступність окремих платформ. Масштабний збій, який стався у застосунку «Дія», а також періодично спостерігаються проблеми із роботою соцмереж X, Facebook, Telegram та іншими сервісами [13] викликає занепокоєння фіхівців з безпеки щодо втрати відповідних персональних даних тощо.

Варто зазначити, що попри постійні атаки на цифрову інфраструктуру, Україна має практичний та реальний досвід протистояння кібератакам, який може бути корисний європейському співтовариству у питаннях забезпечення безпеки цифровізації державного управління у сфері національної безпеки й оборони та протидії кіберзлочинності в економічній та інфраструктурній сферах.

Особливу увагу міжнародної спільноти привернула стійкість української цифрової інфраструктури в умовах війни. Досвід «Дії» став предметом вивчення НАТО та інших міжнародних організацій у контексті забезпечення безперервності державних послуг під час кризових ситуацій. Українська модель продемонструвала, що правильно побудована цифрова інфраструктура може бути надійнішою за традиційні адміністративні системи в умовах військової агресії [15].

Відзначивши високий рівень користування базовими цифровими сервісами, слід констатувати, що вагомою проблемою, яка ускладнює доступ до програм та грантів ЄС у сфері цифрової трансформації, є недостатній рівень цифрових навичок, необхідних для проходження процедур отримання грантів, а також обмежена доступність інформації про наявні грантові програми та можливості участі в них; відсутність фахівців в зазначеній сфері.

Так, аналітики стверджують, що «незважаючи на кризову ситуацію в країні після 24 лютого 2022 року, лише незначна частина організацій отримала міжнародну технічну допомогу (17% серед опитаних організацій). Це може свідчити про певні ускладнення у взаємодії з міжнарод-

ними донорами, неінформованість організацій або про наявність інших факторів.

Аналіз причин неотримання грантів показав, що ті, хто ще не подавав заявку на грант, не робили це з таких причин:

- відсутність проєктного менеджера (немає ресурсів): 20%;
- через завантаження (іншими проєктами): 18%;
- не було потреби: 14%;
- не вірили, що можна отримати грант прозоро: 9%;
- не на часі, війна в Україні: 7% [16, с. 8–9].

Офіційно, українська держава в «Стратегії цифрового розвитку інноваційної діяльності України на період до 2030 року та затвердження операційного плану заходів з її реалізації» констатувала, що на початок 2021 року цифровий розвиток в Україні демонстрував позитивні зміни, проте загальний рівень цифровізації залишався нижчим порівняно з провідними європейськими країнами. Показники доступу до швидкісного Інтернету, інтеграції цифрових інструментів у бізнесі та публічних послугах свідчили про необхідність значних інвестицій і реформ.

Основними бар'єрами, з якими стикаються суб'єкти інноваційної діяльності, є обмежений доступ до фінансування, зокрема венчурного капіталу, а також проблеми з доступом до цифрових технологій через руйнування інфраструктури. Цифрова нерівність між містами та сільськими регіонами залишається суттєвим викликом для інноваційного розвитку в умовах воєнного стану та післявоєнного відновлення [20].

Інші результати досліджень свідчать, що проблемою доступу до європейських програм є людський фактор, наявність інформації у вільному доступі про грантові конкурси та програми, умови участі в них, наявність професійно підготовлених фахівців оскільки «більшість організацій має дефіцит спеціалізованих професійних позицій, зокрема спеціалістів з розроблення стратегії, закупівель та інших. Забезпечення спеціалістами на повну ставку відображає брак кадрів серед опитаних ОГС: спеціаліст(-ка) з розробки стратегії: 80% респондентів указали, що в їхній організації немає такого спеціаліста(-ки). Тільки 1% мають спеціаліста(-ку) на повну ставку. Спеціаліст(ка) із закупівель: 81% не мають, а 2% мають на повну ставку» [11].

Погоджуємось, що відсутність ефективності широкого використання грантових програм і можливостей для підприємців, громадських організацій, освітніх закладів, свідчить про потребу організації системи навчання проєктного менеджменту для отримувачів.

Іншою проблемою цифрового суспільства є адаптація людини до цифрового світу, пошук своє

ролі і місця в новому цифровому просторі, адже «цифровізація на сучасному етапі є провідним процесом у формуванні інформаційно-мережевої економіки. Розвиток мережевих характеристик соціальної реальності та відповідні трансформації ведуть до фрагментації суспільства і людини, перетворення останньої із цілісної особистості в часткову функцію, до втрати її суб'єктності. Суспільство в цьому процесі розпадається на окремі мережеві фрагменти» [4].

Ми погоджуємось із Шаповал В., що «існує реальний ризик втратити свою людяність, перетворитися не на духовних істот, про що роздумували видатні філософи та релігійні мислителі минулого, а на щось подібне до машин, homo technologicus, для яких зникають не тільки вищі духовні потреби, а й цінність самого життя. Звичайним станом для таких, що втратили самих себе, істот стає деструкція, насилля і війна з самими собою і цілим світом» [28].

Щоб уникнути цього, необхідно серйозно переглянути ставлення до інформації. Як тілесна гігієна є запорукою тілесного здоров'я людини, так само інформаційна гігієна є запорукою ментального здоров'я. Причому останнє навіть важливіше, ніж тілесне [28].

Саме тому, важливим є завдання пошуку способів розв'язання суперечностей цифрового і соціально-економічного розвитку та забезпечення їх комплементарності, що є однією з ключових опор стабільного функціонування економіки та суспільства [4]. Вважаємо, що наукові дослідження в галузях політології, соціології, філософії та права дадуть можливість знаходити відповіді на виклики цифрового суспільства, яке активно формується та стає частиною нашого повсякденного життя.

Висновки та перспективи подальших розвідок у цьому напрямі. Проведене дослідження дає підстави стверджувати, що процес цифрової

трансформації України за підтримки європейських проектів і програм є результативним та має визнання як в Україні так і у світі.

Політика цифрової трансформації України є одним із напрямків європейської інтеграції України до стандартів цифрового простору ЄС; сприяє реформуванню та підвищенню якості державного управління, розширенню спектру державних цифрових сервісів, підвищенню доступності публічних послуг та загалом посилює інтеграційні процеси України до Європейського Союзу.

Серед здобутків цифрової трансформації України варто відзначити високу швидкість і креативність упровадження цифрових інновацій, юридичне визнання цифрових документів, системність підходів, а також активну залученість суспільства до розвитку цифрової грамотності населення.

Поряд з тим, існують проблеми безпекового характеру, доступності інформації про програми і гранти ЄС, навички брати в них участь тощо. Під час збройної агресії російської федерації проти України цифрова інфраструктура зазнала численних ударів, що погіршило ситуацію з доступністю цифрових послуг, з питаннями кібербезпеки тощо. Проте, фахівці постійно працюють над питаннями кібербезпеки і захисту критичної інфраструктури та якісно вдосконалюють систему кіберзахисту цифрової інфраструктури.

Іншою проблемою є відсутність фахівців у сфері проектного менеджменту, які будуть дуже необхідні при залученні міжнародних програм допомоги для відновлення України як у воєнний так і в повоєнний період.

З огляду на наведене, вважаємо за необхідне сформулювати ефективну організаційно-освітню систему підвищення рівня цифрових навичок та навчання з проектного менеджменту для організацій та інших зацікавлених осіб – потенційних грантоотримувачів, із залученням європейських фахівців відповідного профілю.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Биркович Т. І., Биркович В. І., Кабанець О. С. Механізми публічного управління у сфері цифрових трансформацій. Державне управління: удосконалення та розвиток. 2019. № 9. DOI: 10.32702/2307-2156-2019.9.2. URL: <http://www.dy.nauka.com.ua/?op=1&z=1488> (дата звернення: 03.12.2025).
2. Богапов Г. ЄС та Україна підбили підсумки програми EU4DigitalUA. 2025. URL: <https://expert.com.ua/207538-es-ta-ukraina-pidbyly-pidsumky-prohramy-eu4digitalua.html> (дата звернення: 03.12.2025).
3. Грень Р. Т. Інтеграція України в єдиний цифровий простір ЄС. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство. 2023. Вип. 47. С. 25–29. DOI: 10.32782/2413-9971/2023-47-5. URL: http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/47_2023ua/7.pdf (дата звернення: 03.12.2025).
4. Гриценко А., Бурлай Т. Вплив цифровізації на соціальний розвиток. Економічна теорія. 2020. № 3. С. 24–51. DOI: 10.15407/etet2020.03.024. URL: https://etet.org.ua/docs/ET_20_3_24_uk.pdf (дата звернення: 03.12.2025).
5. Горінов П., Драпушко Р. Сучасні виклики адміністративно-правових засад кібербезпеки України в умовах воєнного стану. Юридичний науковий електронний журнал. 2025. № 1(77). URL: <https://journals.maup.com.ua/index.php/political/article/view/4847> (дата звернення: 03.12.2025).

6. Горінов П., Сілаєв В. Політика цифрової трансформації України в умовах євроінтеграції. Наукові праці Міжрегіональної академії управління персоналом. Політичні науки та публічне управління. 2025. № 1(77). С. 50–57. DOI: 10.32689/2523-4625-2025-1(77)-8. URL: <https://www.researchgate.net/publication/393712348> (дата звернення: 03.12.2025).
7. Горінов П., Ярошенко О. Політичні знання як чинник національної консолідації та протидії інформаційним загрозам. 2024. DOI: 10.31392/UDU-nc.series22.2024.36.05. URL: <https://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/47334> (дата звернення: 03.12.2025).
8. Драпушко Р. Г., Горінов П. В. Європейська інтеграція України: правовий вимір і стратегії впровадження. 2024. DOI: 10.31392/UDU-МК_NNIPiP_2024. URL: <https://enpuirb.udu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/836aa807-bfc3-4094-9962-d83602d5d95b/content> (дата звернення: 03.12.2025).
9. Драпушко Р. Г., Горінов П. В., Міненко Є. С. Ефективність залучення молоді до прийняття управлінських рішень. Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Публічне управління та адміністрування. 2022. Т. 33 (72), № 3. С. 54–59. DOI: 10.32838/TNU-2663-6468/2022.3/10. URL: https://www.pubadm.vernadskyjournals.in.ua/journals/2022/3_2022/10.pdf (дата звернення: 03.12.2025).
10. Драпушко Р. Г., Горінов П. В., Філик Н. В. Освіта в сфері інтелектуальної власності як напрям формування правової культури молоді. Київський часопис права. 2022. № 2. С. 36–41. DOI: 10.32782/klj/2022.2.6. URL: <https://ir.kneu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/26f08776-60a9-4bcd-984a-5d77f4acesc72/content> (дата звернення: 03.12.2025).
11. Кобеля-Звір М. Я., Звір Ю. В. Гранти програми Європейської комісії «Цифрова Європа»: можливості та бар'єри. Управління змінами та інновації. 2023. № 8. С. 17–23. DOI: 10.32782/СМІ/2023-8-3. URL: <https://cmi.politehnica.zp.ua/index.php/journal/article/view/103> (дата звернення: 03.12.2025).
12. Кобеля-Звір М. Я., Звір Ю. В. Грантові можливості програми Європейської інноваційної ради «EIC Transition». Економічний простір. 2023. № 188. С. 123–127. DOI: 10.32782/2224-6282/188-21. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/есpros_2023_188_23 (дата звернення: 03.12.2025).
13. Коробова М. Стався масштабний збій у роботі онлайн-сервісів: яка причина. 2025. URL: <https://news.novyny.live/stavsia-masshtabnii-zbii-u-roboti-internet-servisiv-iaka-prichina-294731.html> (дата звернення: 03.12.2025).
14. Кутова М. А. Розвиток системи електронного урядування в контексті забезпечення інформаційної безпеки України : дис. ... д-ра філософії : 281 «Публічне управління та адміністрування». Чернігів, 2025. 344 с. URL: <https://stu.cn.ua/wp-content/uploads/2025/07/dysertacziya-3.pdf> (дата звернення: 03.12.2025).
15. Макаренко П. Цифрова трансформація державних послуг: історія створення платформи «Дія» та порівняльний аналіз міжнародних аналогів (2019–2022 рр.). Дослідження з історії і філософії науки і техніки. 2025. Т. 34, № 1. DOI: 10.15421/272515. URL: <https://vestnikdnu.dp.ua/index.php/ifnit/article/view/225/233> (дата звернення: 03.12.2025).
16. Падалка Г., Бікла О., Білоскурський А. Потреби та проблеми організацій громадянського суспільства України в умовах війни. 2023. URL: https://eef.org.ua/wp-content/uploads/2023/10/EU_Phoenix_Full-report_Study-of-the-Ukrainian-civil-society.pdf (дата звернення: 03.12.2025).
17. Пархоменко-Куцевіл О. І. Міжнародний досвід впровадження цифровізації в систему публічної служби: досвід для України. Публічне управління та митне адміністрування. 2022. Спецвипуск. С. 93–98. DOI: 10.32782/2310-9653-2022-спец.15. URL: <http://customs-admin.umsf.in.ua/archive/2022/спец/15.pdf> (дата звернення: 03.12.2025).
18. Міністерство цифрової трансформації України. Диджитал-можливості для України: результати програми «Цифрова Європа». 2025. URL: <https://thedigital.gov.ua/news/technologies/didzhital-mozhливosti-dlya-ukraini-rezultati-programi-tsifrova-evropa> (дата звернення: 03.12.2025).
19. Міністерство цифрової трансформації України. Україна долучилася до Програми «Цифрова Європа»: що це означає. 2022. URL: <https://thedigital.gov.ua/news/technologies/ukraina-doluchilasya-do-programi-tsifrova-evropa-shcho-tse-oznachae> (дата звернення: 03.12.2025).
20. Кабінет Міністрів України. Про схвалення Стратегії цифрового розвитку інноваційної діяльності України на період до 2030 року та затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 2025–2027 роках : розпорядження від 31 груд. 2024 р. № 1351-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1351-2024-%D1%80#Text> (дата звернення: 03.12.2025).
21. Решетова Г. І. Електронне урядування як складова інформаційно-комунікаційної системи забезпечення сталого розвитку. Державне управління та регіональний розвиток. 2022. № 18. С. 1141–1162. DOI: 10.34132/pard2022.18.08. URL: <https://dspace.chmnu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/863/1> (дата звернення: 03.12.2025).
22. Самусь Ю. Українці стали частіше користуватися інтернетом, 80 % – онлайн щодня: соціопитування. UNDP Україна. 2024. URL: <https://www.undp.org/uk/ukraine/press-releases/ukrayintsi-staly-chastishe-korystuvatysya-internetom-80-onlayn-shchodnya-sotsopytuvannya> (дата звернення: 03.12.2025).

23. Сілаєв В., Горінов П. Політика інформаційної безпеки в умовах цифрової трансформації України: виклики та шляхи вдосконалення. Наукові праці Міжрегіональної академії управління персоналом. Політичні науки та публічне управління. 2024. Вип. 3 (75). С. 81–87. DOI: 10.32689/2523-4625-2024-3(75)-12. URL: <https://journals.maup.com.ua/index.php/political/article/view/4449> (дата звернення: 03.12.2025).

24. Угода між Україною та Європейським Союзом про участь України у програмі Європейського Союзу «Цифрова Європа» (2021–2027) : міжнародний договір від 5 верес. 2022 р. № 984_005-22. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_005-22#Text (дата звернення: 03.12.2025).

25. Угода про асоціацію між Україною та Європейським Союзом : міжнародний договір від 27 черв. 2014 р. № 984_011. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#n2665 (дата звернення: 03.12.2025).

26. Укрінформ. «Дія» стала одним із найкращих винаходів світу за версією Time. 2025. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3921826-dia-stala-odnim-iz-najkrasih-vinahodiv-svitu-za-versieu-time.html> (дата звернення: 03.12.2025).

27. Funded by the European Union: EU4Digital. Europe's Digital Decade: setting the course towards a digitally empowered Europe by 2030. 2021. URL: <https://eufordigital.eu/europes-digital-decade-setting-the-course-towards-a-digitally-empowered-europe-by-2030/> (дата звернення: 03.12.2025).

28. Шаповал В. Людина у цифровому: триумф і трагедія. Філософські обрії. 2023. № 46. DOI: 10.33989/2075-1443.2023.46.271527. URL: <https://philosobr.pnpu.edu.ua/article/view/271527/267483> (дата звернення: 03.12.2025).

Дата першого надходження статті до видання: 28.01.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 27.02.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 23.03.2026